

Vättar.

När en kvinna fått barn, fick hon ej gå ut, innan hon blivit kyrktagen, utan en bit stål i fickan, för annars hittade vättarna på något hyss. Man brukade köpa vätteljus och sy in i barnets linda, för att inte vättarna skulle taga barnet.

Vättar.

192
Rinder ut
Jäms höj o:u
1930

2

Allyst. Ruth Johansson
Jäms höj
Ber. Anna Stenroosson
J. 1858 - Jäms höj

Vattenväsen.

Vid Röhults kvarnar har ja sett näcken. Far o ja gick en gång vid Rosenhill. Ja själv gick ner vid ån o fick då se en karl med mössa på, klädd precis som en möllare, springa ner i vattnet, och det blev så stora ringar på vattnet efter honom. Men far, som va en bit därifrån, hade inte sett honom.

Många där nere vid ån ha sett honom komma simmande o se ut precis som en häst.

En gumma, som hette Sofia, skulle en gång gå ner vid ån och hämta en av hästarna o harva med. Hon tog första häst, hon såg, och började harva på stycket nere vid ån. Rätt, som det var, hörde hon en röst liksom från skyn: "Lös upp förklädsbandet!" Hon gjorde det, och strax efter nappade någon i förklädet och försvann sedan i vattnet med det. Det var hästen, som hon harvat med, och som inte var någon vanlig häst utan var just näcken.

I sjön vid Oppmanna brukar näcken ofta hålla till. Men där spelar han så vackra toner. Far hörde honom en gång, när

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2759

Vattenväsen.

Näcken.

2

han var där. Barn brukade dansa där, men det kunde vara farligt, för
näcken kunde lätt dra ner dom i sjön med sina lockande toner.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2759

3

Gengångare.

Hos Svenna Bengtas i Ljungrya var det inte roligt att vara. Två gånger hjälpte jag till med begravning där. De sa till mej, att man fick ingen ro där omnätterna. Det berodde på att deras far, Svenna Bengt, när han levde, hade gjort så mycket orätt, förfalskat skrifter o. dyl.

Håla-Hanna fick en gång en örfil där, så hon var så yr, som om hon hade varit full.

När ja skulle hjälpa till med att bära ut liket, föll min svarta klänning av.

Sedan flyttade Fixa-Pelle dit, men han kunde inte stanna där utan måste flytta igen.

Efter en tid revs huset, men uthuslängan stod kvar. En gång skulle ja gå till Rus-Olof med ett täcke. Det lade ja i längan så länge, för ja skulle gå på ett annat ställe först. När

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2759

Gengångare.

ja kom igen o skulle ta täcket, var det precis, som om någon ville gena mej. Det kändes, som om ja ej haft rättighet att ta det. Därefter blev ja sjuk i flera dar. Det kändes, som om två, stora, svarta händer tryckte om höfterna. Det var gastakramning. Ja fick så'n värk i hela högra höften o hela sidan. Armarna och fingrarna svullnade upp. Vi smorde o lade på allt möjligt, som sköterskan ordinerade, men det blev bara stora blåsor, som brände o hettade så.

Många ha sett en stor svart gubbe utan huvud där uppe i Ljungryda. Det är Svenna Bengt, som går igen; han har ingen ro hans ande har ej fått vila i graven.

Barndop.

Innan gudmodern reste på barndop, knäföll hon vid sängen och bad. Detta upprepade hon strax efter det att barnet var döpt, och de hade kommit hem igen. Sedan lämnade hon barnet till modern, i det hon sade: "Här ska du få ett Guss barn o inte en hedning."

2759

Barndop.

6

2759

Modersfel. /Lyte/.Lyte.

Grannen Alberts flicka hade modersfel. Hon hostade jämt o ständigt. Det berodde på att modern, innan hon födde flickan, hörde mej hosta så ofta. Vi botade flickan genom att låta henne ta in lite av mitt och moderns blod.

Sissas unge hade sår på halsen. Det var modersfel, för Sissa ^{håll} stått och rensat levande ål, som slog henne upp på halsen. Vi brände ett ålskinn, pudrade henne på halsen med lite av det o gav henne att dricka vatten, blandat med lite av det brända ålskinnet. Sedan gick såret alldeles bort.

Sjukdom.

När barnen voro skrikiga och kinkiga, sa' man , att de fått fönster- eller dörraskrik. Det berodde på att modern ropat genom ett fönster eller en dörr, innan hon skulle ha barnet. För att bota det, räckte man det ut genom fönstret eller dörren till någon, som tog emot det där, samtidigt som man sade några ord. Detta skulle upprepas några gånger.

2759

8

Sjukdom.

Fönster- och
dörrskrik.

Mlekninge
Rister vid
Järn kög 0117
1930

9
Nyppst. Rosta Johanna
Järnkögsby
Pis. Antan Henniska
f. 1858 - Järnkögsby

Sjukdom.

Det finns 24 sorters skärvor.

Man kan bota skärvan på följande tre olika sätt:

- 1/ Man skall tigga tre nävar mjöl av tre olika kvinnor, blanda det i den sjukas urin, baka därav 24 pannkakor, men man får ej räkna dem, träda dem på ett snöre och hänga upp det i skogen.
- 2/ Man skall tigga vid tre korsvägar, man kan också låna, men då måste man bära det tillbaka, tre nypor mjöl, tigande och fastande, lägga det i vatten och låta den sjuke dricka därav samt binda trasor, indrypta med detta, om hans hals.
- 3/ Man skall gå ut på en kyrkogård och tigga tre nypor jord på vardera av tre gravar, i det man säger: "Får ja tre nypor jord att bota mitt barn med." Jorden lägges sedan i vatten, den sjuke får dricka därav, och man lägger om hans hals av detsamma.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2759

Sjukdom.

Skärvan.

9

Sjukdom.

Ja botade en pojck från slaganfall. Ja prickade tätt med hål i ett ägg och kokte det i pojkens urin jämte delar av hans naglar och hår. Sedan bar ja ägget en morron, innan solen gått opp, till en myrstack. Så fort myrorna förtärt ägget, var pojken bra.

2759

10

Sjukdom.

Slaganfall.

Sätt att få djuren att trivas.

När de köpte mjölk, lades ett par tre korn salt i mjölken. Annars blev det inte bra för djuren.

2759

11

Sätt att få

djuren att

trivas.

Inflyttning i ny bostad.

När de flyttade in i ett nytt ställe, släpptes katten in först. Gick han då in och tycktes belåten, skulle det bli trevnad i det nya hemmet, men om han vände på tröskeln, blev det inte bra där.

När de flyttade in på ett nytt ställe, togo de spånor o. dyl. från den gamla ladugården och lade in i den nya, innan djuren flyttade in, för annars komme de ej att trivas där.

2759

Inflyttning
i ny bostad.

12

Bakning.

Om någon främmande kom in, när de bakade bröd, tog brödet skada.

Om inte brödet blev bra, när de bakade, brukade de säga: "Nu ha dä vatt nån o stålet på veakastet." För att få det bra igen skulle de stjäla tre vedträn i en stuga och bränna dem, när de bakade.

2759

13

Bakning.